

האקדמיה הצעירה הישראלית

7

7 < האקדמיה הצעירה הישראלית

האקדמיה הצעירה פועלת עצמאית, בגיבויה ובסיועה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, משלהי 2012. חברי וחברות האקדמיה הצעירה הם אנשי ונשות מדע מצטיינים מהשורה הראשונה בתחומם, המחויבים למעורבות ציבורית חברתית פעילה בנושאים הקשורים בענייניה של האקדמיה. החברות והחברים החדשים נבחרים על פי תקנון מוסכם, ובבחירתם קיימת השאיפה לשמור על איזון דיסציפלינרי ועל ייצוג הולם של הקהילה המדעית בישראל, כפוף לעקרונות המצוינות כתנאי קובע. כהונת החברים והחברות היא לתקופה קצובה בת ארבע שנים.



האקדמיה הצעירה הישראלית
 الأكاديمية الشابّة الإسرائيلية
 THE ISRAEL YOUNG ACADEMY

בשנת 2021 בחרה האקדמיה הצעירה לשורותיה שמונה חוקרים וחוקרות חדשים: פרופ' יעל אלואיל, פרופ' ענבל ארנון, ד"ר נעמה גבעזטורסקי, פרופ' לטם פרייחזן, פרופ' שחר קוטינסקי, פרופ' עדו קמינר, פרופ' עודד רכבי, ד"ר רות שרץ-שובל.

בשנת 2022 נבחרו שמונה נוספים:

פרופ' ארז בן יוסף, פרופ' רג'א ג'יריס, פרופ' מירי ימיני, ד"ר אהרון סיגל, פרופ' לילך עמירב, פרופ' אסף שוורץ, פרופ' נעם שטרן-גינסור, פרופ' מני שלום.

לאקדמיה הצעירה ועד מנהל הנבחר באספה הכללית של האקדמיה הצעירה, ובו שלושה חברים וחברות מתחומי דעת שונים: פרופ' חיים ביידנקופף (י"ר), פרופ' ליעד מודריק ופרופ' בינה קליסקי.



חברי האקדמיה הצעירה במפגש עם נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים פרופ' דוד הראל (שני מימין בשורת העומדים)

בשנים האחרונות האקדמיה הצעירה ממקדת את פעילותה בשישה תחומים (אשכולות):

1. קידום חוקרים צעירים
2. קידום מגוון באקדמיה
3. קידום מדעי הרוח והחברה
4. קידום מחקר בין-תחומי
5. הנגשת מדע
6. עידוד קיימות באקדמיה

במפגש הסתיו של האקדמיה הצעירה בחודש אוקטובר 2021 התקיימה פגישת היכרות עם נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל עם כניסתו לתפקיד. במהלך השנה חוזקו הקשרים עם האקדמיה הצעירה הגרמנית, Die Junge Akademie, והתקיימו כמה מפגשי עבודה שעסקו בנושאי הליבה של שתי האקדמיות. המפגשים הולידו תוכניות ראשוניות לפעילות עתידית משותפת. במסגרת שיתוף פעולה זה השתתפה יו"ר האקדמיה הצעירה הגרמנית פרופ' אסטריד אייכהורן (Prof. Astrid Eichhorn) בדיון שנערך במפגש החורף בחודש פברואר, ויו"ר האקדמיה הצעירה, פרופ' חיים ביידנקופף, התארח במפגש המליאה של האקדמיה הגרמנית בחודש מרס, ביקר במשרדיה בברלין ונפגש עם הוועד המנהל שלה כדי לדון בקידום שיתופי פעולה עתידיים.

בשנה האחרונה יזמה האקדמיה הצעירה את הפעילויות והאירועים האלה:

אשכול קידום חוקרים צעירים



< באמצע שנת 2021 פרסמה האקדמיה הצעירה את תוצאות הסקר המקיף – **סקר חוקרים וחוקרות בראשית דרכם האקדמית 2.0**. הסקר נערך בשנת 2019 בקרב מדעניות ומדענים צעירים מכל תחומי המחקר והידע אשר הצטרפו לסגל הבכיר של אוניברסיטאות המחקר בעשור האחרון. השיבו לסקר כאלף חברי וחברות סגל. מטרת הסקר, שזו הפעם השנייה לעריכתו, הייתה למפות את נקודות החוזק של המערכת האקדמית בגיוס מדענים ומדעניות צעירים ובקליטתם ואת הנקודות הטעונות שיפור. תוצאות הסקר מספקות כלי ייחודי לעיצוב ולבקרה של מדיניות אקדמית, הן ברמה המוסדית והן ברמה הלאומית.

במהלך השנה קיימה האקדמיה הצעירה פגישות עם נשיאים ועם רקטורים בכל אחת מהאוניברסיטאות כדי להציג לפנייהם את התוצאות שהתקבלו במוסד שלהם.

בוועדת הסקר: פרופ' יוסי יובל, חברי האקדמיה הצעירה לשעבר פרופ' עמית ברנשטיין, פרופ' אודי נקר ופרופ' אבי צדוק.

< בחודש נובמבר 2021 קיימה האקדמיה הצעירה, זו הפעם השנייה, את הכינוס **"לראות ולהיראות"** לבתרי-דוקטורנטים בתחומי הביולוגיה ומדעי החיים, כינוס מקוון שבו הציגו החוקרים הצעירים את מחקריהם לפני דקנים, ראשי מחלקות, ראשי בתי ספר וחברי סגל במוסדות המחקר השונים. מטרת הכינוס הייתה לתת לבתרי-הדוקטורנטים אפשרות להציג את עצמם ואת המחקר שלהם לפני קהל אקדמי מגוון, לסייע ביצירת שיתופי פעולה מחקריים, רישות עסקי (נטוורקינג) וקידום השיח המחקרי והפעילות האקדמית הבין-דורית. בוועדת ההיגוי של הכינוס: ד"ר נעמה גבעזטורסקי, פרופ' יוסי יובל, פרופ' איציק מזרחי, פרופ' אילון שני וד"ר רות שרץ-שובל.

אשכול קידום מגוון באקדמיה



חברת האקדמיה הצעירה פרופ' הילה שמיר
בכינוס בנושא קידום חוקרות צעירות באקדמיה

< בחודש יוני 2021 קיימה האקדמיה הצעירה את הכינוס **קידום חוקרות צעירות באקדמיה - מודלים חדשניים**, בשיתוף פעולה עם ועדת ההוגנות המגדרית של מל"ג-ות"ת. הכינוס נערך במעמד נשיאת האקדמיה דאז פרופ' נילי כהן ויו"ר הות"ת דאז פרופ' יפה זילברשץ, והתקיים בו רב-שיח שהשתתפו בו נשיאי כל האוניברסיטאות בנושא מהלכי האקדמיה לקידום שוויון מגדרי.

יזמות הכינוס: פרופ' הילה שמיר (יו"ר), ד"ר קארין כרמית יפת וחברת האקדמיה הצעירה לשעבר פרופ' מיכל בראשר סיגל.

השנה קיימה האקדמיה הצעירה שני מפגשים בנושא **שילוב סטודנטים חרדים באוניברסיטאות**: בחודש אוגוסט 2021 התקיים מפגש שהשתתפו בו נציגים מכל האוניברסיטאות האחראים לשילוב סטודנטים חרדים בתוכניות הרגילות ללא הפרדה מגדרית, וכן נציגים מות"ת ומארגונים נוספים. מטרת המפגש הייתה היכרות בין הנציגים והתוכניות בקמפוסים השונים וכן ניסיון לייסד פורום שימשיך בלימוד



מתוך המפגש בנושא שילוב סטודנטים חרדים באוניברסיטאות

הדדי ובשיתופי פעולה; בחודש פברואר התקיים המפגש השני, שהיה פתוח לציבור, ובו הציגו נציגי אוניברסיטאות תוכניות מיוחדות שלהן לשילוב חרדים, וסטודנטים חרדים שיתפו באתגרים ובקשיים שהם חווים כסטודנטים חרדים במסלולי לימוד רגילים. בהמשך נערך מושב שעסק בחזון ובמדיניות, בהשתתפות סגני נשיאים וסגני רקטורים מכל האוניברסיטאות.

יזומי המפגשים: פרופ' לטם פרייחזן ופרופ' נתן קלר (יו"רים), פרופ' יונית הוכברג, ד"ר קארין כרמית יפת ופרופ' חגי פרץ.



חבר האקדמיה הצעירה פרופ' איציק מזרחי
במפגש "דור ראשון לאקדמיה: אתגרים ואופקים"

< בחודש מרס קיימה האקדמיה הצעירה את המפגש **דור ראשון לאקדמיה: אתגרים ואופקים**. במפגש השתתפו נציגים ממוסדות אקדמיים, מות"ת וכן מקרנות פילנתרופיות. מטרת המפגש הייתה למידה הדדית וזיהוי אפיקי פעולה לצורך מתן מענה לסטודנטים וסטודנטיות שהם דור ראשון באקדמיה ושאינם שייכים לחברה הערבית, החרדית או האתיופית, שעבורן כבר קיימות תוכניות ייעודיות.

יזומי המפגש: פרופ' ענבל ארנון ופרופ' איציק מזרחי.

< ביוזמת חבר האקדמיה הצעירה פרופ' אילון שני האקדמיה הצעירה משתתפת זו השנה השנייה בתוכנית חניכה לבוגרי כפרי נוער, דור ראשון להשכלה גבוהה – "יש לך כתובת" – המשותפת למינהל לחינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער – משרד החינוך, תחום הבוגרים ותוכנית הישגים. מטרת התוכנית היא לקדם את השתלבותו של דור ראשון להשכלה גבוהה באקדמיה הישראלית. לפי התוכנית, צעירים וצעירות מהפריפריה החברתית, בעלי מוטיבציה גבוהה להשתלב בהשכלה הגבוהה, זוכים לליווי אישי וצמוד של מנטורים, סטודנטים שהם עצמם דור ראשון להשכלה גבוהה. הליווי מתמקד בצומתי קבלת החלטות, בעידוד התמדה ועמידה בתהליכי הקבלה, בסיוע באיתור מלגות, בתהליך הכניסה לאקדמיה, בקליטה במוסד הלימודים ובשנה הראשונה ללימודים. מוסדות ההשכלה הגבוהה שכבר משתתפים בפעילות הם אוניברסיטת אריאל בשומרון, אוניברסיטת תל אביב והאוניברסיטה העברית בירושלים. מימון המלגות שמקבלים המנטורים מתחלק בין המוסדות האקדמיים ומפעל הפיס.

< קמפיין ציבורי שהובילה האקדמיה הצעירה לנקיטת לשון זכר רבים בפנייה לנבחנים בבחינות באוניברסיטאות (למשל "כתבו", "פתרו" ו"נמקו") נשא פרי, ופורום הרקטורים אימץ את ההצעה. בהמשך לקמפיין הזה נעשו השנה מאמצים להוביל מהלך דומה במכללות. בד בבד התקיימו מגעים עם משרד החינוך, ובחודש נובמבר 2021 הוחלט כי גם בבחינות הבגרות תאומץ הצעה זו, ולשון זכר יחיד תוחלף בכל הבחינות בלשון זכר רבים.

אשכול קידום מדעי הרוח והחברה

< בחודש אפריל פרסמה האקדמיה הצעירה נייר עמדה בנושא [דרגת החוקרים והחוקרות הנקלטים במדעי הרוח והחברה](#). נייר העמדה מבוסס על תוצאות סקר חוקרים וחוקרות בראשית דרכם האקדמית 2.0, שלפיהן דרגת הקבלה המקובלת של חוקרים במדעי הרוח והחברה היא "מרצה" ולא "מרצה בכיר", כפי שמקובל בפקולטות למדעים המדויקים ולמדעי החיים וההנדסה, והדבר גורר הבדלים בשכר, בתנאי העבודה ובדרישות ההוראה, כמו גם בכוח הפוליטי בתוך האוניברסיטה. בין השאר משפיע הנושא לרעה על מעמדן של נשים באקדמיה. האקדמיה הצעירה קוראת לשינוי המצב הקיים וכללה בנייר העמדה המלצות קונקרטיות בנושא.

< בחודש דצמבר 2021 קיימה האקדמיה הצעירה לראשונה [סדנה לקידום הגשת בקשות למענקי ERC](#) היוקרתיים של הנציבות האירופית למחקר, בתחום מדעי הרוח והחברה. ישראל היא מן המדינות המובילות בזכייה במענקי ERC, אך קיים פער גדול בין מספר הזכיות בתחומי המדעים המדויקים ומדעי הטבע לבין מספר הזכיות בתחומי החברה והרוח. במהלך הסדנה ניתנו טיפים וכלים יישומיים לבניית הבקשה, המשתתפים הוכנו לריאיון, וכן ניתנו להם הסברים על הקריטריונים לבחירה ועל ההיתכנות לזכייה. במשתתפים היו זוכות במענק ERC וכן חברות וחברים בפאנלי מיון שונים בתחום מדעי הרוח והחברה ב-ERC.

בוועדת אשכול מדעי הרוח והחברה: פרופ' איריס אידלסון-שיין (יו"ר), פרופ' יעל אלוואיל, פרופ' עופר אשכנזי, ד"ר תאופיק דעאדלה, פרופ' נועם מזרחי, פרופ' לטם פרייחזן ופרופ' עדו קמינר.

אשכול קידום מחקר בין־תחומי

< במהלך השנה ערכה האקדמיה הצעירה את המפגשים השני והשלישי בסדרת הכינוסים הרב־תחומיים **"אקדמיקס"**. מפגש אחד התקיים בחודש אוקטובר 2021 בזיכרון יעקב, בהשתתפות 20 חוקרות וחוקרים ממדעי הרוח, החברה והמדעים המדויקים ממגוון מוסדות המחקר השונים. החוקרים הציגו את מחקריהם, קיימו דיונים רב־תחומיים, חוו למידה הדדית, שיתוף ידע, חקירה אישית וסיעור מוחות. מפגש דומה נוסף נערך בחודש מאי בירושלים, בהשתתפות 20 חוקרים וחוקרות. מטרת הכינוסים היא קידום שיתופי פעולה בין־תחומיים, הרחבת קשרי המחקר והעבודה וגם מתן פינה שקטה לחוקרים לעבודתם. מארגני הכינוסים: פרופ' יעל אלואיל, פרופ' חיים ביידנקופף, פרופ' אסיה רולס וחברת האקדמיה הצעירה לשעבר פרופ' תמי גיגר.



משתתפי "אקדמיקס", אוקטובר 2021

פגישות עם קובעי מדיניות

< בחודש ינואר נפגש הוועד המנהל של האקדמיה הצעירה עם יו"ר ות"ת החדש פרופ' יוסי מקורי. בפגישה הציג הוועד לפני פרופ' מקורי את פעילותה של האקדמיה הצעירה וסקר את שיתופי הפעולה עם הות"ת לאורך השנים וכן נידונו בה מיזמים עתידיים.

חברי וחברות האקדמיה הצעירה הישראלית

פרופ' יעקב אברמסון, המחלקה לאימונולוגיה, מכון ויצמן למדע
 פרופ' איריס אידלסון-שיין, המחלקה להיסטוריה של עם ישראל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 פרופ' יעל אלואיל, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 פרופ' ענבל ארנון, המחלקה לפסיכולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
 פרופ' עופר אשכנזי, החוג להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים
 פרופ' חיים ביידקנופף, המחלקה לפיזיקה, מכון ויצמן למדע
 פרופ' אשרף בריק, הפקולטה לכימיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 ד"ר נעמה גבעז-טורסקי, הפקולטה לרפואה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 ד"ר תאופיק דעאדלה, החוג ללימודי האסלאם והמזרח התיכון והחוג לתולדות האומנות, האוניברסיטה העברית בירושלים
 פרופ' יונית הוכברג, מכון רקח לפיסיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים
 פרופ' איתי הלוי, המחלקה למדעי כדור הארץ וכוכבי הלכת, מכון ויצמן למדע
 פרופ' יוסי יובל, בית הספר לזואולוגיה ובית הספר סגול למדעי המוח, אוניברסיטת תל אביב
 ד"ר קארין כרמית יפת, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה
 פרופ' ליעד מודריק, בית הספר למדעי הפסיכולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
 פרופ' איציק מזרחי, המחלקה למדעי החיים, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 פרופ' נועם מזרחי, החוג ללימודי מקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים
 פרופ' חיים סוכובסקי, הפקולטה למדעים מדויקים, אוניברסיטת תל אביב
 פרופ' ראמי עקילאן, הפקולטה לרפואה, האוניברסיטה העברית בירושלים
 פרופ' לטם פרייחזן, הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה
 פרופ"ח חגי פרץ, המחלקה לפיזיקה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 פרופ' שחר קוטינסקי, הפקולטה להנדסת חשמל ומחשבים, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 פרופ' בינה קליסקי, המחלקה לפיזיקה, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' נתן קלר, המחלקה למתמטיקה, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' עדו קמינר, הפקולטה להנדסת חשמל ומחשבים, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 פרופ"ח אסיה רולס, הפקולטה לרפואה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 פרופ' עודד רכבי, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת תל אביב
 פרופ' הילה שמיר, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב
 פרופ' אילון שני, בית הספר למדעי הצמח ואבטחת מזון, אוניברסיטת תל אביב
 פרופ"ח אבי שרודר, הפקולטה להנדסה כימית, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 ד"ר רות שרץ-שובל, המחלקה למדעים ביומולקולריים, מכון ויצמן למדע

[לאתר האקדמיה הצעירה הישראלית <](#)